

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hordva vagy vidékre
 postán küldve:
 Egész évre 12 kor.
 Fél évre 6 kor.
 Negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 6 fill. Kereske-
 dők és gyárosok külön árkedezvény-
 ben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Szerkesztőség
 és
kiadóhivatal:
Földes Ede
 Könyvkerekedése
 Bethlen-utca 2. sz. alatt,
 hova egy a lap szellemi részét illető
 közlemények, mint az előfizet-
 zések és hirdetések ber-
 mentesen küldendők

Kéziratok nem adatkak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Külpolitikánk.

(P. C.) Nagyobb és teljesebb, mint eddig bármikor, az elismerés, melylyel Goluchowski gróf politikája, amint azt exposéjában előadta, találkozott mert a tárgylagos vizsgálattól és nyugodt megfontolástól díktált helyesléssel, melyben céljai, az általa szerencsés kézzel vezetett külügyek közül, részvesznek ezáltal az öröndetes megelégedés érzelmé is parosul, melynek forrása abban a tapasztalatban van hogy monarchianknak a nagy népesaladok közt nincsenek ellenségei s hogy viszonyunk az összes államokhoz kivétel nélkül a barátságos és bizalomkeltő viszonyosság bélyegét viseli magán. Szükségtelen titkolnunk, hogy hosszú időn át híjával voltunk nemelyek rokonszenvenek, mert szövetségi politikánkat nem értették meg helyesen és balul magyarázták; de három évtized alatt oly nyilvánvaló lett a politika védelmi irányzata és békés célja, hogy a most megújuló hármass szövetséget többé sehöl sem nezik kancsal szemmel, vagy éppen gyauval, hanem annak tartják, ami tényleg lenni akar: világrészünkön a béke egyik garanciaja.

Az így változott helyzet világosan kitűnt az osztrák delegáció költségvetési bizottságában, melyben a külügyminiszter állása mindig nehezebb, mint a magyarban. A bizottság néhány óra alatt elintézte az egész költségvetést, és amit ellenzéknek lehetne nevezni azt a horvát Vukovics lovag képviselte, miután Kramarz dr., a csehek képviselője, aki különben erősen oda szokott vágni, ezáltal nagy mérséklesre törekedett, sőt részben élénk elismeréssel volt külügyünk vezetője iránt. Elismerése azokat a meleg szavakat illette, melyekkel Goluchowski Oroszországgal való egyetértésünket méltatta. Az 1897-iki pétervári megbeszélés óta bekövetkezett fordulat tényleg a legörvendetesebb jelenségek egyike, és ha Goluchowski gróf a hármass szövetséget illetőleg csak azt az érdemet igényelhetné is, hogy az átvett státust fentartotta, az Oroszországgal való megbecsülhetetlenül értékes egyetértést egészen a saját számlájára írhatja, valamint nem kevésbé egyedül az ő érdeme, ha az egyetértés mind mélyebb s összhangzatosabb lesz. Meltatlanság lenne e helyütt II. Miklós császár nemes bekeszeretéről is elismeréssel meg nem emlékezni, kinek nagy királyunkhoz való barátsága tántoríthatatlan s kinek békés szándékai immár a harmadik külügyminiszternek szolgálnak zsinormértékül.

Kitűnő benyomást keltettek ama nyilatkozatok melyeket Goluchowski a hármass szövetségnek és a két-tős szövetségnek egymáshoz való viszonyáról tett. Míg Bülow gróf nemet kanczellár az államcsoporthozatokban ellensúlyokat lát, Goluchowski a francia-orsz szövetséget a hármass szövetség feladatai igen becses kiegészítőjének és előmozdítójának tartja, mely utóbbi szövetség dícső békecélokoknak köszöni keletkezését, és ment minden aggressiv célzattól bármely irányban is. Nekünk ez a felfogás nemcsak rokonszenvesebb, hanem a tényleges viszonyoknak is jobban megfelel, mert különben nem igen lenne lehetséges, hogy mi Oroszországgal, Olaszországgal meg Franciaországgal politikailag fontos külön meg egyezsre jussón a szövetségi hűség összeütközése nélkül.

Goluchowski exposéja ériint gazdasági kérdéseket is és a gazdasági kiegyezést a monarchia két állama közt. Az első iránt külügyminiszterünknek mindenkor kiváló kedve és mély értelme volt, jöhet ebbeli hatáskörét a monarchia szerkezete szűk határok közé szorítja. Az Ausztria és Magyarország közt való gazdasági kiegyezéssel bizonynyal csak azért szölt, mert osztrák részről riadót fújtak. Hogy Goluchowski gróf e témát nagy tapintattal és ügyességgel tárgyalta, szükségtelen külön konstatálni, mert hiszen nagy sikereit nem csupán magas államférfiai belátására és céltudatos eljárására kell visszavezetni, hanem főnem, minden körülmények közt a helyes eltaláló tapintatára is, mely tulajdonságaiból kifolyólag csak természetes, hogy a két állam belső ügyeiben való állásfoglalás az egyik vagy másik fél érdekében, miként osztrák részen talán kívánták volna, teljesen távol áll tőle. Ezt a körrekt magatartást Magyarország teljes mértékben tudja méltányolni, s ezért fentartás nélkül elismeri ennek az államférfinak egy jelentőséges kiválóságát, mint szembe-ötölő sikereit.

SZEMLE.

Az új kereskedelmi államtitkár. Az új kereskedelmi államtitkár kinevezésére megtörtént a döntés. Államtitkárrá gróf Wikenburg Márkot neveztek ki. A kinevezés első pillanatban meglepetést keltett a képviselőházban, hol azt várták, hogy államtitkár a parlament tagjai köréből keresnek. Azonban a kinevezést

nem kifogásolhattak, mert gróf Wikenburg, ki aránylag ifjú ember, eddigi működési körében bizalmat keltett maga iránt. Mint pénzügyminiszteri osztálytanácsos, Wekerle minisztersege alatt a valutarendezés munkálataiban közreműködött, majd az államvasutakhoz osztottak be a kereskedelemügyi miniszteriumba való athelyezéssel a pénzügyi osztály vezetője gyanánt, hol tehetségevel és szorgalmával kitűnt. Most utóbb a Hitelbank igazgatója volt s erről a jól jövedelmező állásáról mondott le az államtitkarság miatt.

Két új pénzügyigazgatóság felállítása. Mint értesülünk, Lukács László pénzügyminiszter a pénzügyi közigazgatás érdekében két új pénzügyigazgatóság felállítását határozta el, mire nevezte már a királyi felhatalmazást is megkapta. Az egyik Kis-Küküllőmegyében Dicső-Szt-Mártonban, a másik pedig Horvátországban Belovárt lesz. Mindket helyen ugy az adminisztráció, mint a közönség érdeke egyaránt szükségessé tettek az új igazgatóságok felállítását. A dicsőszentmártoni pénzügyi palota terveit már a pénzügyminiszter előtt vannak és meg a nyár folyamán hozzá is fognak az építéshez, hogy az új hatóság a jövő tavasszal abban megkezdhesse működését.

Nagyenyedi IV. tenyészállat-kiállítás és bikavásár.

Erdélyi magyar szarvasmarha-tenyésztésünk emelkedését — (hálas köszönet érte a személyek és intézményeknek, akik s melyek ebben az irányban faradhatatlan odaadással működnek) — az alsófehérmegyey gazdasági egyesület f. hó 4-én Nagy-Enyeden rendezett tenyészállat-kiállításán újra érdekesen szemléltethetők. E kiállítás, mely itt e néven még csak alig a negyedik, tanulságul szolgálhat a figyelmes szemlélőnek a múlt négy év előtti és a mai állapotok között való párhuzam vonásakor ama nagy haladásról, mely a kezdet szerénysége és rá csak rövid négy év eredménye között áll. Legyen ez az intéző köröknek lelkesítő a jövőre nézve!

Ugy a szolnokdóbobakamegyey gazdasági egyesület által évente február hóban rendezett f. évben már XII-ik deesi, mint az itt most megtartott kiállítás eredetét ama nagy szükség megértésének köszönheti, meiyet a ma már „országos“ jellegűvé fejlődött

TÁRCSA.

A vén vadász.

Írta: Jankab Ödön.

Hihetetlen, hogy az ember idők folytán mekkorát változik, kivált ha az életviszonyai is megváltoznak. Nemcsak a vágyai, törekvései, élvezetei és szokásai változnak meg, hanem megváltozik felfogása, ízlése, látása, mintha a régi embert egészen újjal cserelték volna ki. Az ilyen ember aztán kétszer hal meg: egyszer meghal, egy darab multra vonatkozólag, még életében; aztán meg akkor, mikor már csakugyan a haragszó altatója mellett teszik pihenőre.

És az egyik halálom átestem immár én magam is. Ami egy időben voltam, abból nincs bennem már semmi! Tökéletesen kicserélte az élet és az idő! A régi ember meghalt bennem és egy merőben új élet embere vagyok ma. Az egykor kis faluban élt gyerekenberre csak úgy emlékszem vissza, amint Petőfi emlékszik egyik versében, hogy ő Rómában egykor Cassius volt. Nem, nem! Az a gyerekenber akkor nem én voltam! Az más valaki volt: egy ifjú elődöm. Különben ekkorát hogy változtam volna!

Mert tény, hogy megváltoztam nagyon! Különösen a látásom változott meg. Mindent másként látok, mint valamikor, régen.

Az a serdülő gyerekenber az én kis székely falumat egykor nagyra látta, hosszú, szép utcákkal, terjedelmes életszerekkel, csinos, lakályos házakkal, kö-röskörül rengeteg hegyekkel és messzenyúló, hatalmas

határral. Most pedig, ha látogatába arra felé térek; nem akarok hinni a szememnek! Csodálatos változás mindenben! A falu kicsike; az utcái rövidek és szűkek; a házai nyomoruságosak, szegényesek; kereken eléggé meredek, de igénytelen hegyek; koldusan szűk határ, melynek legtávolabbi szélére is eljuthatni annyi fáradsággal, amennyivel Budapesten a Városligetből a „Deli pályaudvar“-hoz gyalogol az ember. Holott minden ugyanaz, ami régebben volt. Ott a világ semmit sem változott csak én változtam meg. Szemeim a térben nagyobb méretekhez szoktak s teli van a belkém gazdag, ragyogó városok szép palotáinak az emlékepeivel.

Mindig valami csendes szomorúság fog el, valahányszor abban a kis faluban járok. Talán az faj, hogy annak a régi, a mostanitol merőben elűtő életnek vége van már mindörökre! Meghaltam és újjászülettem anélkül, hogy újból kezdődnek az egykori fiatal-ságom is!

Annál inkább örvendek annak, ha valamely régi jó ismerősömmel találkozom össze. Az ő segítségével felelevenítetem az elmúlt idöket s még egyszer átéletem. Mintha a sírből járnék vissza!

És hogyne örvendettem volna, mikor Madaras Pál köszöntött be hozzám! Madaras Pál, a híres vadász!

Ez az ember volt suhanczkoromban a legjobb cimborám. Pedig nem voltunk egykorúak; az ő élete kétszerese volt akkor az enyémnek. Én a kamaszévekben, ő a férfikor elején. Hanem azért jól el tudunk mulatni kettesben. Napokig bolyongtunk a hegyek erdőségeiben; hallgattuk a kopók csaholását s lövéseinkkel felvertük

a rengeteg magányát. A vadászatban ő volt az első mesterem.

Abban az időben még sugár, szép ember volt, teli jó kedvvel és fáradságot nem ismerő kitarással. Fürgeséget; az egész faluban bántulták. Hegyen fel, hegyen le, az neki mindegy volt. Megkerülte a legsebesebb vadat, s amelyik vad egyszer elejébe került, az nem került többet senki elejébe.

Valósággal elkeseredtem, mikor most megláttam. Szegény jó cimborámra alig ismertem rá! Ugy kell lenni, hogy az idő valamit megnehezített rája, mert ilyen pusztítást csak az ellenség visz végbe ott, ahol elvonul. Az egykori delczeg, fiatal emberből kész öreg ember lett. A szemai beestek barázdás arca formátlanul megnyult. Fejét, bajuszát erősen megütötte a dér, mint kora reggel az októberi mezőt.

Különben most is mosolyogva lépett a tornácba, ahol üldögéltem.

— Adjon Isten jó napot, tekintetes uram! Áldom az Istenemet, hogy láthatom még egyszer!

— Hozta Isten, Pál! Foglaljon helyet! Hogy van? Hogy meyen a világ folyása?

— Hát bizony, tekintetes uram hol kerék, hol talp! Csak úgy vegyesen!

— De legalább egészséges, ugy-e?

— Hát egészségesem volna, amicsodás! Hanem megnehezdedtem, tekintetes uram! Erősen megnöttek a hegyek! Emlékezhettek, hogy régen ugy táncoltam, mint a bolha. De most?... Kutyának kell a tánc! Jó, ha másképpen járhatok!

— Hát a felesége?

székelykereszturi bikakiállítás már hosszú idők óta szolgál. A tiszta magyar fajtához való erős ragaszkodás, ennek szeretettel való felkarolása, fejlesztése s arra a tökéletesebb színvonalra való emelése, amelyen az ma még a székely kisgazda kezén is látható, mintegy kifejezése annak a fanatikus, véréig magyar törekvésnek, amelyet a székely minden működésében — századok mostoha nyomása dacára — érvényre tudott juttatni.

Ez eszme erősítésére jól esik konstatálni ez alkalommal, hogy már eredményeket ért székely tenyésztőink szűkebb körüket elhagyva, részint tenyészetek egységeivel, részint pusztán e kiállítást tanulmányozandó, szép számmal jelentek meg. Ott láttuk Br. Kemény Bélát Szent-Erzsébetről, Somogyi Albertet Hejásfalváról, Br. Szentkeresztty Pált Bunnról, Gáspár Józsefet Királyhalmaról, Dr. Gyarmaty Dezsőt Homoród-Szt.-Pálról s még néhány székely kisgazdat akiknek bikái — eltekintve Gróf Teleki Arvéd megyebeli híres tenyészetét — e kiállítás elitjét képezték.

Fáradtságot nem ismerő áldozat és törekvés ilyen sikereit jó ilyen kezdő eredmények szeméi elé tartani, mert ez bizonyára sokunknak szolgálhat bátorító okulásunkra, már pedig a jövőre való haladáshoz okulásra is, bátorításra is nagy szüksége van a magyar marha tenyésztőjének.

A nagyenyedi kiállítás, mely Zeyk Daniel főispán, gazd. e. elnök elnöksége alatt működött, összesen öt osztályba volt osztva, amelynek elbírálására alakult bizottság Gróf Teleki Arvéd ösz. juri-elnök vezetésével három részre oszlott és pedig I. magyar erdélyi bikákat, II. magyar erdélyi teheneket és üszöket, III. havasi és pinczgauiak, bivaly, juh és sertest bíráló csoportokra. Gróf Teleki Arvéd, Szász József alispán és Tóth Miklós földbirtokos elnöke alatt a csoportok bírálása tárgyilagosan befejeztetven, az eredmények a következőkben lettek jutalmazva.

Pénzdíjat csak kisbirtokosok nyerhettek.

I. Magyar erdélyi fajtanál:

a) Községi bikák díja gondozás, jól tartás, ápolás, jámborság tekintetében: Szász-Csanád község 60 kor., Nagy-Enyed város 30 kor., Magyar-Becze 15 kor., Mihályfalva 10 kor., Tövis 10 kor.

b) Községi bikák gondozóinak cselédjéi: Szász-Csanád 40 kor., Nagy-Enyed 25 kor., Magyar-Becze 20 kor., Mihályfalva 10 korona.

c) Kisbirtokosok 1—3 éves bikái: Szász József (Czintos) 50 kor. A II. III. IV. V-ik díjak nem voltak kioszthatók.

d) Kisbirtokosok borjas tehenei: Sebesi Ferencz (Nagy-Lak) 40 kor., Ungureán György (Buzás-Besenyő) 30 kor., Bukur Antal (Szász-Ujfalu) 15 kor., Lázár György (Szász-Ujfalu) 10 kor.

e) Kisbirtokosok 1—3 éves üszői: Popa Vaszi (Czintos) 40 kor., Barta Demeter (Szász-Ujfalu) 20 kor., Vajásdi Ferencz (Vajásd) 10 kor., Muntyán Mihály 10 kor.

f) Kisbirtokosok jól alakult teheneiért E. G. E. díja: Szász József (Czintos), Ungureán Parten (Buzás-Besenyő), Popa Vaszi (Czintos), Lázár Nikuláj (Szász-Ujfalu), Barta Demeter, Vajásdi Ferencz (Vajásd) 20—20 koronát.

g) Kisbirtokosok üszőiért E. G. E. díja: Gál Miklós

(Tur), Tamás Dénes (Mező-Kapud), Ungureán György (Buzás-Besenyő), Solymosi Bálint (Lőrincz-Réve) 20—20 koronát.

II. Pinczgauiak és havasiak csoportjában díjat kaptak bikákért Deutsch Mátyás (Magyar-Igen) 20 kor., Magos György (Tompaháza) 10 kor. Tehenekért Borsos József, Szilágyi Miklós (Nagy-Enyed) 10—10 koronát. Üszőkért Moznnyak Dumitra 25 kor., Péter Dániel (Diód) 10 kor.

III. Bivalokért. Üszőkért: Tuferán Oniszie (Muzsina) 10 kor. Bikákért Tuferán Oniszie (Muzsina) 10 kor. Tehenekért Paul Konstantin 20 kor., Mészáros Nikulaj (Fel-Enyed) 15 kor., Barta Demeter (Szász-Ujfalu) 10 korona.

IV. Sertések. Kisbirtokosok vagy községek kanjai: Varró János (Gombás) 10kor. Koczkákért: Zabolai Ferencz, Krizbai Ferencz (Nagy-Enyed) 10—10 kor.

V. Juhok. Kisbirtokosok kosai: Moga András (Lőrincz-Réve) 10 kor., Csumburdeán Tódor 5 kor. Juhokért: Vajásdi Ferencz (Vajásd) 10 kor., Pap László (Szent-Király) 10 kor.

Dicsőítő oklevelet nyertek bikákért: gr. Teleki Arvéd, Somogyi Albert (Hejásfalva), br. Szentkeresztty Pál (Bun), Gáspár József (Királyhalma), Szalánczy Jenő (Fugad), Veres András (Gyeres). Tehenekért: Szalánczy Jenő (Fugad). Üszőkért br. Kemény Simon.

Havasi és pinczgauiért Vikol István (Fugad), Baruch Mór (Oláh-Herepe).

Bivalyért Imre József (Magyar-Lapád).

Sertésért Megyes Bálint (Nagy-Enyed) és Nagy-Enyed városa.

Kisbirtokosok 1—3 éves bikáinak 4 díja nézetem szerint hogy nem volt elhelyezhető, csak örömmel konstatálhatjuk. Ez a csoport az, amely — tisztelet a kivételeknek — erdélyi magyar marhánk gyors fejlődésében a kerékkötő szerepet viszi.

Bár minden versenyen így maradhatna le, mert akkor kizárólag tenyészetünkre utalva rövid időn hosszú utat tehetne meg a magyar marha, míg ellenkezőleg tulproductio folytán a nagytenyésztő értékes anyaga sok helyről leszorul s a kistenyésztő minden ízében keséleteti az eredményeket.

Banuló csodálkozással kell ez alkalommal itt tudomásul venni, hogy e megye területén, melynek bizonyos vidéke csak allattenyésztésre indicált, — a drassói gulyát kivéve, melynek emelkedő jó hire már tul ment határainkon — valamire való ápolat tenyészet alig található. Nem ismerem a Szalánczy-fele fugadi collectiót, de az itt felhajtott Bandi 2 éves bikája, továbbá Cifra és Bolován tehenei forma szerint reményre jogosítanak. Azt hiszem, egy kis fokozódó jóakarattal jövőre többet is láthatunk.

A felhajtás arányában az eladás kielégítő volt, amennyiben elkelt összesen 52 darab bika. (Éladási forgalom circa 34 ezer korona volt!)

Bíralat befejezése után a Két Hattyu szálloda éttermében szerényebb természetű gazda-bankett volt, amelyen Gáspár János g. e. igazgató meleghangú beszédében méltatta Darányi miniszter érdemeit, s még több helyi érdekű felköszöntő után a társaság jó hangulatban, kellemes benyomásokkal oszlott szét.

Nem lehet ez alkalommal szó nélkül

hagyni ama rendet és pontosságot, amely egy kiállítás előkészítése, mint a kiállítás napján az egész vonalon észlelhető volt, amelyért fogadjja az elnökség öszinte elismerésünket... **Esztéka.**

A vizaknai Petőfi-emléktábla leleplezése.

Rendkívüli nagy és díszes közönség előtt történt meg f. hó 12-én a vizaknai Petőfi-emléktábla leleplezése.

A nap ünnepélyességét nagyban emelte az, hogy az alsófehérvármegyei Tanító-Egyesület szintén e napon tartván Vizakuán évi közgyűlését, több mint száz tanár, tanító és tanítónő vett részt az ünnepélyen Halmágyi kir. tanfelügyelő személyes vezetésével.

Az ünnepély reggel kilencz órakor vette kezdetét. A vizaknai Polgári Dalkör preczízen előadott karéneke után Takács István áll. el. iskolai igazgató mondott lelkes, magasröptű emlékbeszédet, amelynek végzetével lehullott a szép, nagy fekete gránit táblát elfödő lepel.

A tábla felirata a következő:

Itt lakott Petőfi Sándor

1849. jan. 29-től febr. 4-ig.

Költő volt, s szíve lángvérét áldozta honáért;

Emlékét tiszteld, oh magyar, és ne feledd:

Nagy Petőfi dicső emlékét hirdeti e hely,

S im: e csekély jellel őrizi meg a kegyelet.

A feliratot dr. Szócs Géza fogalmazta a rendezőbizottság felkérésére. Az emléktáblát Ambrus Károly h. polgármester felemelt szellemű beszéddel vette át a város gondozásába, majd a ház tulajdonosa Kronberg Gyula gyógyszerész kötelezte magát és utódait az emlékmű megőrzésére, másrészt jelentette, hogy a ház netáni eladása esetére bekebelezte a tábla örök fennmaradását biztosító szolgálmi jogot. Ezután dr. Szócs Géza nagyszabéni tanár adta elő díszmagyarban alkalmi ódáját a hallgatóság frenetikus tetszése közben.

Az ünnepély végzetével a „Honvéd-emlék”-hez ment ki az egész közönség. Itt Szabó Gyula csúcsi tanító mondott gyönyörű beszédet, megkoszoruzván a Tanító-Egyesület nevében a honvédek síremlékét.

Erre a Tanító-Egyesület közgyűlése következett. Herepei Olga vizaknai tanítónő tanítása után megajttettek a tisztujtást, majd 100 terítéki közebed volt számos szebbnél-szebb felköszöntővel. **r. l.**

Tanítógyűlés Tordán.

Az orsz. polgári iskolai egyesület „Marosmenti Köre” május 7-én tartotta meg évi rendes gyűlését Tordán. Részt vettek a köri tagok közül a tordai állami polgári fiu- és leányiskola tanítókarának tagjai mindnyájan, a vidékről pedig a következők: Segesvárról Gyöngyössi István igazgató és köri elnök, Gyöngyössi Istvánné, Szakáts Teréz, Athanász Mária; Nagy-Enyedről Dömök Erzsébet igazgatónő, Szongott Jozefa, Járóssy Borcsa; Dicső-Szt.-Mártonból Kósa Sándor igazgató, Bugát János, Lőrincz Dezső, Benedek Aladár; Maros-Vásárhelyről Nagy Lajos igazgató, Agyagássy Vidor, Hints Sándor.

— A biz' az is gyenge! Megette a sok guzsolódás, a sok gyermek! Alig tud a favágóról egy őt fát bevinni.

— S a gyermekek?

— Tyűh, azok megnöttek! Kivált a leánygyermek hamar nő, tekintetes uram. mint a luczerna! Alig viszik ki a bölcsőjét a házból s már gondoskodni kell a parafenumáról.

Lehorgasztotta a fejét s kissé eltűnődött. Azután folytatta:

— Egyébiránt nekem a leánygyermekkel sincsen sok szerencsém! Olyan egészségesek, mint a makk, s mégsem mennek férjhez. Pedig a házunkat úgy járják a legények, mint a legyek. Én nem tudom, hogy mi kivetni valót találhatnak bennük!

Panaszolt, panaszolt jó darab ideig. Mert a szegény falusi nép sok mindenben szűkölködik, de panaszolni valója, az mindig bővíben van!

Hanem aztán egyszer olyan dologra fordult a beszélgetésünk, amitől Madaras Pálnak az arca is, a hangja is megváltozott. Az arca kiderült, a hangja erőt kapott:

— Hej, tekintetes uram, az a vadászat!... az a vadászat!... Csak azért is kár megvénülni!

— Még most is annyira szereti?

— Én? Oda adnám érette a lelkeim üdvösségét! Ha a kopóm a határon elesahintja magát: elfelejtem, hogy hatvan esztendő nyomja a vállamat! Ugy érzem, mintha csak most jöttem volna haza a katonaságból! Nem magas akkor nekem a legmagasabb hegy sem!

Az igaz, hogy most nem tudok úgy a vad elibe kerülni, mint hajdan, hanem azért most is csak el-elkéregetem egy-egy nyulnak az igazolványát, ha felém vetődik. Ámbár megcsik, hogy ma már hibázom is. Mert az öreg ember szeme nem ér egy fakovát! Még aludni sem tud úgy, mint a fiatalé.

Lemondólag legyintett kezével:

— Különbem minek is? Rossz idők járnak most a szegény emberre! Más idöket élünk, más pennával írnak!

Összeszorította az öklét és felfenyegedett vele a magasba:

— Hogy az Isten még azt is verje meg, aki kitálta ezt a vadászati törvényt!... Régebben az enyém volt a határ. A kutya sem kérdezte: mit keresek rajta? De most a kormány eladja a vadat még a lábán, mint a megszorult gazda a gabonát. Fizetni kell puskáért, területért, még a kutyaért is. A mi határunkat is egy adorjáni vadász bérelte ki, mert a magamféle szegény ember nem fizethet tizenöt-husz forintot a mulatságára.

A halántékai kigyultak. Látszott, hogy az indulat mind jobban előnti.

— Aztán egy efféle jövevény úgy uralkodik itt, mintha az egész határt az édes apjától örökölte volna! Nem szabad itt másnak senkinek vadászni! Egyszer a télen elfogott volt a vágy. Nem bírtam magammal. Még éjszaka is folyvást a kopóm hajtását hallottam. Azt hittem: megbolondulok! Kimentem hát ide a Cserére s löttem egy haszontalan süldöt. S mit gondol, tekintetes uram, nem megbüntettek-e? Annak a drágalátos

adorjáni puskásnak oda fizettem egy szép üszőborjum árát! S volt lelke a gazembernek, hogy elvegye egy semmiség süldőért!

Majd kissé tompább hangon jegyezte meg:

— Hanem hát nem is volt szerencsés a borju árával!

— Hogy-hogy?

— Meglötte azután valaki itt a falu erdejében.

— Meglöttek?

— Meg azt, tekintetes uram, hogy még azt se mondta: befellegzett! Ott maradtott abban a szent helyben!

— S ki lötte meg?

— Hát azt immár ember nem tudhassa! Én csak annyit tudok, hogy eleinte még engem fogtak volt gyanuba! Már mint hogy én löttem volna meg! Azért, mert fizettem neki.

Megvakarta a fejét és úgy bölcsekedett:

— Az igaz, hogy ha az a süldő megérte a borjut: akkor az a borju is megérte ő kelmét.

Alattomosan hunyorított egyet s diadalmasan fenyegetett a mutatójával:

— De úgy kitisztáztam magam, tekintetes uram, hogy a szentek közé felvehettek volna! Én ugy ki!...

A nap immár lenyugodott a bedei hegy mögött. Az én öreg czimborám is nemsokára felkelt és távozott.

Én pedig még sokáig eltűnődtem ott az alkonyatban, hogy ezt az embert is beh más embernek láttam hajdanában!...

A gyűlésen a rendes tagokon kívül ott voltak: a város képviselőiben Velits Ödön polgármester; a varmegyétől dr. Betegh Miklós alispán, Sándor Ákos főispáni titkár; a tordai kir. tanfelügyelőségtől Téglás István kir. tanfelügyelő, Berzsényi Gusztáv kir. tanfelügyelő; ezen kívül pedig több érdeklődő vendég. Deák Lajos kir. tanácsos, marostordai kir. tanfelügyelő levelben mentette ki elmaradását.

A gyűlés kezdetén Téglás István kir. tanfelügyelő üdvözölte a megjelent vendégeket és a polgári iskolák munkásainak törekvéseihez sikert kívánt. Azután Varga Dénes tordai polg. isk. igazgató üdvözölte a megjelent kartársakat, mint házi gazdákat is üdvözölte Gyöngyössi István köri elnököt azon alkalomból, hogy 30 éve működik a tanítás terén. A köri tagok üdvözlő levelet szerkesztettek és irtak alá, melyet, az elnök érdemeinek méltatása mellett, a tagok eljenzései között vett át az elnök. Hints Sándor marosvásárhelyi tag Nemes Ödön volt polg. isk. igazgatóról emlékbeszédet olvasott föl, melyet a mélyen érzett fájdalom hangján adott elő a felolvasó. A gyűlésen jelentés tetetett a Kör 3 éves időszakáról és a pénztári ügyekről. Mint tanulmányi tárgyak előadottak: Greiner József tordai polg. isk. tan. a geológia köréből olvasott fel s egyúttal bemutatta gyűteményét, melyet Torda környékéről szerzett össze, s mely mintegy 50-60 faj kövületet, ásványt, kőzetet és kőori leleteket foglalt magában. Fő célja volt egy részről szemléltetni a helyi geológiai értékeket, más részről buzdítani a tagokat, hogy a maguk működési helyen hasonló gyűjteményeket kezdjenek. Ezen céljait az előadás közvetlenségével el is érte. Dömök Erzsébet nagyenyedi igazgatónő a polg. leányiskolai tantervkülönbözeti vizsgákról terjesztett elő határozati javaslatot, mely igen érdekes tanácskozással volt alapja és irányítója. Kovács Daniél tordai polg. isk. tan. a magyar olvasókönyvekről szabad előadás formájában terjesztett elő több oly tételt, melyeknek részletes megvitatása tanítási és nevelési szempontból igen szükséges volna. A tisztikar újabb 3 évre megválasztott és pedig elnök lett Gyöngyössi I., alelnök Kovács D., jegyzők Hints S., Kassalik E., pénztáros Peter A. Kitézettek a következő évből tárgyalandó kérdések. Üdvözlő távirat küldött Dr. Wlassics Gy. miniszternek, Morlip E. oszt. tanácsosnak és Lad Károly egyetemi elnöknek. A gyűlésen kívül a vendégek és helybeli tagok villasregelin, ebéden, vacsorán együtt voltak a polg. leányiskolában s igen vidám hangulatban töltötték az időt. Délután a sóbányát tekintették meg, a Tordahasadékat azonban a kedvezőtlen idő miatt nem látogathatták meg, bár ez is programba volt veve.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen be- küldeni sziveskedjenek.**

— **Bimbóhullás.** Súlyos csapás, nagy lelki bánat érte néhai Kovács Gyula testvérét, Kovács Jánost, a társadalmi életünkben is jól ismert és közbecsülésben álló budapesti paedagogiumi tanárt és családját. A szülők legidősb. sarja, feltett büszkesége, a 12 éves Eszti, az elmúlt héten a kanyaró áldozatául esett. Szabó Sámuel tanár a kis ártatlanban legnagyobb unokáját siratja. A család mérhetetlen bánatát enyhítse némileg a mi ószinte részvételünk is!

— **A május 22-iki közebéd** rendező bizottsága ismételen figyelmezteti a közönséget, hogy akik arra magukat előjegyezték, ebédjegyüket május hó 15-től kezdve kiválthatják a városi rendőrkapitányi hivatalban, sőt a helyben lakókat fel is kéri a rendező bizottság hogy a közebéd napja előtt váltsák is ott ki, mert különben a közebéd napján a torlódás igen nagy lesz a pénztárnál, már pedig előre kiváltott jegy nélkül — zavarok elkerülése végett — a közebédben részt venni nem lehet. Ismételjük azt is, hogy ha valaki a részvételre tévedésből felszólítva nem lett, de részt venni óhajt, jegyezze fel nevét a rendőrségnél kitett íven *e hó 20-ig*, mely határideig vidékiek is jelentkezhetnek. Későbbi jelentkezés nem lesz figyelembe vehető.

— **A fagyos szentek** megemberelték magukat városunkban és környékén. Nem garázdálkodtak. Valószínűleg úgy okoskodtak, hogy a fagyok jégverés elvégezték már a tulajdonképpen őket megillető munkát s így ők minek rontsák magukat. Ha így gondolkoztak, jól tettek, mert ha mégis kivették volna magukat kényelmükből, a gyümölcsben ugyan nem, de egyéb terményben még elég kárt tehetek volna. Csak „Orbán“ is ilyen becsülettelően viselné magát!

— **Szomorú multak emléke** enyészett el a napokban. A Bethlen-kollégium, mint tulajdonos, lehuzatta végre valahára a „Két Hattyu“ szálloda és kollégiumi kórház között éktelenkedő épületfalat, mely a forra-

dalmi vandál rombolások utolsó látható emléke volt a városban, és helyére esinos, modern falat rakatott.

— **Közveszélyes házfalra** hívjuk fel a rendőrség figyelmét. Tettük már egyszer, de eredménytelenül. Megismételjük most, mert a jelenségek már nagyon aggasztók. A Magyar-utca 60. szám alatti házban utczára néző fala szemlatomást kifele igyekezik és oly rozoga állapotban van, hogy már nem sok igyekezetre van szüksége, hogy teljesen ki is dőljön a járdára és ezen — a lakóházaknál nem éppen szokásos — műveltetével a népes és nagyforgalmu utczán a járókelőkben esetleg mérhetően szerencsétlenséget okozzon.

— **Konstantinápoly — Nagy-Enyeden.** A szájkosár nélkül kóborló kutyák a rendszabályok dacára — melyeket, úgy látszik, csak papíron alkalmaz a rendőrség — megint elszaporodtak városunkban. Több oldalról érkeztek hozzánk panaszok a kutyák ellen, melyek nálunk különös kíméletben részesülnek. Ezt bizonyítja az, hogy olyan szájkosárokat is láttunk, melyekkel éppen úgy haraphatnak, mint a nélkül. Mire való akkor a szájkosár? Mult szombaton pl. egy levelhordót harapott meg egy gyanus kutya, úgy hogy kénytelen volt Budapestre menni a Pasteur-intézetbe. Ideje volna, hogy végre valahára erélyes rendszabályokhoz nyuljon a rendőrség, mint pl. Brassóban hol a rendőrök forgópisztolyal vannak ellátva s nyomban lelovják az utczán talált kóborló ebeket. De kívánatos volna, hogy az erélyes rendszabályokat — tekintet nélkül arra, hogy kicsoda a kutya gazdája — szigorúan végre is hajtanak és pedig állandóan, ne csak ideig-óráig; mert a város lakosságának biztonsága csak ebből való, mint egyik-másik kutyatartó gazdának a haragja vagy uri szeszelye! (Beküldött.)

— **Az 51. gyalogezred jubileuma.** A kolozsvárti állomásozó ötvenedik gyalogezred júliusban ünnepi kétszáz éves jubileumát. Az ezred új zászlója felszentelésevel akarják az ünnepély fenjét emelni. Kolozsvárti általános megdöbbenést keltett, hogy az új zászlón a kefejtű sas dominal a magyar koronával kombinálva. A magyar ézimer a kefejtű sas egyik szárnyán szerénykedik, a tizedrangú tartományokéval egy sorban. Ha a zászló így marad, a városi testületek melyek már be is jelentették az ünnepélyen való részvételüket, nem fognak megjelenni az ünnepélyen.

— **Iparosok figyelmébe.** A kesmárki, 1880-ban alapított állami szövőipari szakiskola előttünk fekvő prospektusából érdekesnek tartjuk a következőket közölni. Tagas tantermeken és rajztermeken kívül az iskolának külön műhelyépülete van, melyben kézi és mechanikai szövőszékek vannak felállítva. A szövőgépeket és előkészítő-gépeket elektromotor hajtja. A gépek a legkülönfélébb típusokkal bírnak, úgy hogy a tanulóknak alkalmuk van különböző rendszerű gépeket megismerkedni. Az elméleti oktatásnál gazdag szövet-minta- és gypszgyűjtemények állnak a tanulók rendelkezésére. A nappali tanfolyam két évig tart és ebben a növendékek megismerkedhetnek a szövés minden ágának elméletével és gyakorlatával. Az iskolai év szeptember hó 1-én kezdődik és július hó 31-én végződik. A félévi vizsgák január, az egész évi vizsgák június hó végén tartatnak. Aki a két éves tanfolyamot sikerrel végezte, végbizonyítványt nyer, mely a szövőipar önálló folytatására jogosít. Az iskola gondoskodik arról is, hogy a végzett növendékek nagyobb gyárakban megfelelő elhelyezést nyerjenek. A felvétel feltételei: A betöltött 14-dik életév és kimutatása annak, hogy a jelentkező valamely polgári vagy középiskola 2 osztályát, vagy az elemi iskola 6 osztályát sikerrel végezte és a szövésben kellő gyakorlattal bír. Aki a szövésben kellő gyakorlati kiképzéssel nem bírnak, augusztus hóban 4 heti előkészítő tanfolyamba utaltatnak. A beiratások szeptember hó 1-étől 3-áig tartanak. Tandíjat és beiratási díjat a tanulók nem fizetnek. Az év elején minden tanuló 6 korona műhely-biztosítékot tartozik letétbe helyezni, melyből az esetleges károk fedeztetnek. Jelentkezések és kérdések az iskola igazgatóságához intézendők, mely minden felvilágosítással készségesen szolgálnak.

— **Szállítók figyelmébe.** A Nagy-Enyeden állomásozó m. kir. honvéd zászlóalj egy évi élelmi szükségletének — 1902. szeptember 1-től 1903. augusztus 31-ig — ajánlati tárgyalás útján leendő biztosítása Kolozsvártt a m. kir. VI. honvedkerületi parancsnokság hadbiztonsági osztályában 1902. június hó 10-én fog megtörténni. A részletes szállítási feltételek a helyi honvéd állomásparancsnokság irodájában betekintethetők.

— **Muszká tiszték mulatozása.** A mandzsuri orosz tiszteket érdekesen világítja meg az alábbi eset, mely az említett tartomány fővárosában, Charfunban történt nem régen. A tiszték egyik társas összejövetelén S. és L. hadnagyok összekaptak azon, hogy kettejük közül melyik az erősebb. A vitát nyomban követte a

gyakorlati próba, amely azután eldöntötte, hogy S. az erősebb. L. nem tudott az eredménybe belenyugodni s egyre azt hangoztatta, hogy S. megszegte a birkózás szabályait. A két tiszt, aki eddig legjobb barátságban volt igen lehangoltan vett búcsút egymástól. Másnap az ezred nagy tánc estélyt rendezett, amelyen S. odament L. feleségéhez és táncra kerte. Az asszony, hogy ferjét valahogy meg ne bántsa, kosarat adott S.-nek, aki ezt a sértést ellenfele befolyásának tulajdonítván, az ott levő ezredparancsnokánál rögtön panaszt tett. További kellemetlenségek elkerülése végett a parancsnok azt a jó tanácsot adta L.-nek, hagyja el feleségével együtt rögtön a mulatságot. L. e helyett odament ellenfelehez s hevesen kifakadva azt vágta szemébe, hogy eljárása aljasság volt. S. erre arczul ütötte L.-et, az pedig hirtelen pisztolyt ráutott és lelötte kollégáját, aki néhány pillanat múlva a helyszínén meg is halt. A haditörvényszék azután 15 évi kényszermunkára ítélte a hirtelen természetű hadnagyt s egyszersmind elhatározta, hogy kegyelmi kérvényt intéz a csárhoz, amelyben a büntetésnek három hónap szobafogságra való átvaltoztatását kéri.

Közgazdaság.

Mekkora legyen egy gazdaság haszonállat-állománya?

A hazai gazdaságok legtöbbszörében nincsen meg a megfelelő arány a művelés alá vett földek kiterjedése és a tartott haszonállatok között, amennyiben vagy többet, vagy kevesebbet tartanak. Mindez azért van, mert mellőzik gazdáink az üzemterv összeállításánál a racionális számítást.

A haszonállat-állomány nagyságának helyes megállapítása pedig öletszerűen nem történhetik, hanem figyelembe kell venni bizonyos tényeket, így nevezetesen: 1. a rendelkezésre álló takarmány mennyiségét s annak értékesíthetőségét, 2. a talajero egyensúlyban tartása szempontjából szükséges trágya-mennyiséget, s végül 3. azon körülményt, hogy az állattartásból magából kicsoda jövedelemre lehet számítani.

Ami az elsőket illeti, ott különösen a takarmány értékesíthetése az a szempont, amely mervad, vagyis ki kell számítani azt, hogy a haszon-marhák működésén értékesítik a nekik nyújtott szalás takarmányt, s hogy ezen arányban áll-e az előállítás költségeivel. A második tényezőt illetően a gazdaság istállótrágya-szükséglete veendő figyelembe, de tekintettel mindig az előállítás költségeire, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy az istállótrágya hatásának fokozása céljából műtrágyákat is ne használhatnánk.

S végül a harmadik tényezőt illetően számításokat kell tenni az egyes állattartási ágak jövedelmezőségére vonatkozólag, s ha számításainkban azon eredményre jutnánk, hogy az állattartás közvetlen jövedelmet szolgáltat, akkor annak nagysága megállapításával a gazdaságban termelhető és kívülről beszerezhető takarmány által megszabott határig terjeszkedhetünk. Ellenben ahol az állattartás állandó deficizzal járna, ott az állattartást a legkisebb mértékre redukáljuk, s határát az okvetlenül értékesítendő takarmány és aom mennyiség fogja megszabni.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Sz. 2241/1901. ttkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint ttkvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár végrehajtónak Glück Rudolf végrehajtást szenvedő elleni 2200 korona tőke és járuléai iránti végrehajtási ügyében a maroszentimrei 283 számú tjkvben foglalt A + 1-3 r. sz. 442 2, 423 2, 538 2, 550 2 hr. sz. ingatlanokra összesen 1682 kor. becsárban az árverést elrendelte, és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1902. évi június hó 7. napján d. e. 10 órákor Maros-Szent Imre községben megtartandó nyilvános árverésen a kiáltási áron alól is el fognak adni.**

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1902. április hó 3. napján.

Weiner,
kir. aljárásbíró.

